

## آیین های جالب و خواندنی شب های قدر#۴۷؛ از تعزیه خوانی تا مراسم حنابندان

اهالی مناطق مختلف ایران برای برگزاری شب های قدر، آیین های مختص خود دارند.

به گزارش سایت خبری پرسون، ماه مهمانی خدا از نیمه گذشته است و کم کم باید برای وداع با این ماه آماده شویم. علاوه بر آیین های عبادی که خاص ماه مبارک رمضان است، مردم هر شهر و دیار سعی دارند بنا بر رسم و فرهنگ کهن دیار خود آن را گرمی دهند. رنگ و بوی رسوم و فرهنگ اما در شب های قدر هم احساس می شود به طوری که علاوه بر برگزاری مراسم هایی چون جزءخوانی قرآن، عزاداری شب قدر و نمازهای مستحب در برخی مناطق رسوم خاصی برگزار می شود که در ادامه به آنها نگاهی داشته ایم.

آیین ۹۰۰ ساله «علم شمشیری»

«علم شمشیری» هم نام علم است و هم نام آیینی که اهالی قشم آن را علاوه بر هشتم ماه محرم در شب نوزدهم ماه رمضان نیز برگزار می کنند؛ آیینی که یادگار ساکنان قدیمی این جزیره مشهور به حیدرآبادی هاست. حالا با گذشت بیش از ۹۰۰ سال از برگزاری این آیین، گفته می شود در طول قرون گذشته هیچ تغییری در شکل، رنگ و اندازه علم که بر سر تیغ آن عده ۱۱ که با حساب حروف ابجد نام امیرالمومنین (ع) نقش بسته، ایجاد نشده است. در این آیین دسته ها و هیأت های مذهبی با پای پیاده «علم شمشیری» را از مسجد علی بن ابیطالب (ع) شهر قشم به روستای حمیری که در فاصله ۱۱ کیلومتری جزیره قرار دارد، می برند و پس از عزاداری و سینه زنی و پخش نذورات، قبل از غروب آفتاب آن را به محل اصلی برمی گردانند. آنان اعتقاد دارند این علم سمبل آزادمردی امام علی (ع) و علم دیگری که بر بالای آن شکلی از دست قرار دارد، نماد فداکاری و شهادت طلبی امام حسین (ع) و علم سوم نماد صبر و استقامت امام حسن (ع) است و چهارمین علم که نیزه ای نوک پیکانی دارد به نام حضرت ابوالفضل (ع)، قهرمان لب تشنه فرات است.

روضه قنبر یزدی ها

یزدی ها روضه قنبر را از شب نوزدهم ماه مبارک رمضان شروع می کنند و تا شب بیست و هفتم ادامه می دهند؛ آیینی که نماد ضربت خوردن مولای متقیان است و بیشتر به بانوان اختصاص دارد که با نذری دادن و طلب حاجت در این چند روز در خانه ها برگزار می شود. قنبر از غلامان حضرت علی (ع) بود و فردی در این مراسم با حالاتی شبیه درویشان با لباس سفیدی بر تن و با کلاه سفید کشکولی بر سر که نماد دوستی حضرت علی (ع) است، مراسم روضه را اجرا می کند. در مراسم روضه قنبر، ۲ شخصیت دیگر نیز حضور دارند که یکی نقش حضرت زینب (س) را با لباس بلند و مشکی و شخصیت دیگر نقش ام کلثوم (س) را بازی می کند و بین حاضران در گروه، صحبت هایی در قالب شعر رد و بدل و اشعار حزن آلود نیز خوانده می شود. مراسم روضه قنبر سنتی استان یزد در شهرستان بافق به شماره ۱۳۹۱ در فهرست آثار ملی میراث فرهنگی ناملوس کشور به ثبت رسیده است.

«قدر گیجه» ترکمن ها

ترکمن ها برای شب ۲۷ ماه مبارک رمضان به گونه دیگری احترام قائل هستند. در این شب برای پذیرایی از مهمانان که به دیدار می آیند، سفره های رنگین می چینند و به نام «قدر گیجه» شب قدر شادی می کنند، زیرا معتقدند شب قدر شب نزول قرآن بر صاحب ختمی مرتبت برای هدایت بشر است. علاوه بر آن به اعتقاد ترکمن ها حضرت خضر (ع) بر افرادی ظاهر می شود که نیکوکار هستند، پس گروهی که خود را مستحق زیارت آن حضرت می دانند تا وقت سحری به دیدار اقوام و دوستان می روند تا شاید بخت دیدار آن یار آشنا را بشارت دهد. همچنین در این شب خانواده هایی که قصد ازدواج و وصلت دارند، هدایا و نقل و شیرینی برای خانواده عروس می برند و این ایام را به آنان تبریک و شادباش می گویند. همچنین ترکمن ها عقیده دارند که پرداخت فطریه قبل از شب قدر ثواب بیشتری دارد، اگرچه تا پایان ماه مهلت دارند.

تعزیه خوانی در میناب

در شهرستان میناب به ویژه روستای کریان در ۱۹، ۲۰ و ۲۱ رمضان مراسم تعزیه خوانی باشکوهی برگزار می شود که مربوط به چگونگی به شهادت رسیدن امام علی (ع) توسط ابن ملجم و گروه خوارج است. برای شروع تعزیه و تجمع افراد، نوازندگان محلی، موسیقی عزا به وسیله دهل و ساز می نوازند.

در این آیین، تابوت هایی از قبل آماده شده و به محل قصاص تعزیه آورده می شود. تابوت های نمادین امام علی (ع)، حضرت فاطمه (س)، امام حسن (ع)، امام حسین (ع)، زین العابدین (ع)، امام محمد باقر (ع)، امام رضا (ع)، شاه عبدالکریم و میر عمر. به جز تابوت حضرت زهرا (س)، بقیه تابوت ها هر کدام یک علم دارند که با تجمع افراد و حضور تابوت ها و علم ها، مراسم تعزیه خوانی آغاز می شود. در پایان مراسم پارچه های رنگی را از علم ها باز کرده و پارچه سیاه به آنها می پوشانند. در شهرستان میناب، یک شب قبل از شهادت امام علی (ع)، خانواده هایی که نذر دارند، خمیر آماده می کنند و نان می پزند؛ افراد مریض از این نان می خورند و در صورت شفا، سال آینده وسایل انجام این مراسم را تدارک می بینند.

شب بیست و هفتم؛ حنابندان

شب بیست و هفتم ماه رمضان به شب قصاص ابن ملجم معروف است و مردم کاشمر این شب را عید می‌دانند و با حنا بستن به سر و دست خود و شیرینی توزیع کردن، از بین رفتن قاتل مولایشان را جشن می‌گیرند. از جمله رسم‌های مردم این دیار پختنش توسط زنان و توزیع بین خویشان و اقوام و همسایه‌ها در ساعاتی قبل از افطار است. زنان سمنانی، گرمساری و دامغانی هم در همین روز برای شادی ناشی از کشته شدن ابن‌ملجم به دست و پای خود حنا می‌بندند؛ برخی زنان در این روز گوش دختران خود را سوراخ می‌کنند و برای آنها گوشواره می‌خرند.

#### شب بیست و هفتم؛ کله‌پاچه‌خوران

در شب بیست و هفتم ماه رمضان آیین دیگری هم برگزار می‌شود؛ خوردن کله‌پاچه‌ای که همراه با سیر پخته شده برای افطار و سحری در این شب جزئی از باورهای مردم شهرهای مختلف است. مردم براین باورند خوردن سیر و پیاز و تربچه هنگام کله‌پاچه و لعن و نفرین بر آن ملعون طراوت خاص خود را دارد. در این رسم افرادی که از لحاظ مالی وضعیت بهتری داشتند یا بزرگترهای فامیل محسوب می‌شدند در آخرین روزهای ماه مبارک رمضان یا شب بیست و هفتم (شب قتل ابن‌ملجم) گوسفندی را ذبح می‌کردند و از کله آن برای خوردن افطاری همراه با دعوت از اقوام و خویشان استفاده می‌شد و در پایان هم با دهانی که بوی سیر و پیاز و تربچه می‌داد بر آن ملعون لعن و نفرین می‌فرستادند. این مراسم تا سحر ادامه داشت و به شادی می‌گذشت؛ آیینی که در بسیاری از شهرهای ایران از جمله تهران قدیم رواج داشت و هنوز هم در برخی مناطق از جمله قم، گلستان و سمنان دیده می‌شود.